

JULKAISU

Hannes Manninen - Tapani Tölli

**HELSINKI VS. MUU SUOMI –
VASTAKKAINASETTELUSTA
YHTEISYMMÄRRYKSEEN**

**HELSINKI VS. MUU SUOMI –
VASTAKKAINASETTELUSTA
YHTEISYMMÄRRYKSEEN**

Hannes Manninen ja Tapani Tölli

**HELSINKI VS. MUU SUOMI –
VASTAKKAINASETTELUSTA
YHTEISYMMÄRRYKSEEN**

KAKS – Kunnallisan
kehittämissäatiö

Kunnallisan kehittämissäatiön Julkaisu 22
2019

ISBN 978-952-349-026-0
ISSN 2489-9631

Sisällys

Lukijalle.....	6
Tiivistelmä	7
1 Historiamme suurin alueellistaminen – pääkaupungin siirto Helsinkiin.....	8
2 Pääkaupunkikeskeinen kehitys jatkuu – työpaikat keskittyvät.....	8
3 Valtion hallinnon ja muiden valtakunnallisten järjestöjen työpaikoista	10
4 Säteileekö Helsinki maakuntiin vai päinvastoin?	11
5 Verojalanjäljestä	12
6 Voiko helsinkiläinen elättää lappilaista?.....	13
7 Pääkaupunkiseudun eduista ja vastuusta.....	14

Lukijalle

Helsingin ja maakuntien välistä keskustelua hallitsee vastakkainasettelu. Se on sekä tarpeetonta että hedelmätöntä, sillä niiden välillä on vahva keskinäisriippuvuus. On hämmästyttävää, miten vähän tieteellistä tutkimusta on pääkaupunkiseudun ja muun maan välisestä taloudellisesta vuorovaikutuksesta.

Tähän asti on tehty lähinnä tilastonselvityksiä siitä, kuinka paljon Helsingin seudun tai Uudenmaan osuus on bruttokansantuotteesta, työpaikoista, verotuloista jne. suhteessa väkilukuun. Suhdeluku on rakenteellisesta pääkaupunkikeskeisyydestä johtuen luonnollisesti korkea. Tutkimustietoa siitä, mitä näiden lukujen taustalla on, ei kuitenkaan ole.

Kun alueelta kerätyistä veroista osa on siirretty niin sanottuna verotulotasauksena maamme muille kunnille asukkaiden peruspalvelujen turvaamiseksi, on sitä pidetty pääkaupunkiseudulla vääränä ja väitetty, että he elättävät muuta Suomea. Tällaiset johtopäätökset ja asenteet perustuvat kuitenkin virheellisiin olettamuksiin eivätkä todellisiin tietoihin.

Olettamusten sijaan tutkimuksen avulla voisimme saada vastauksia maakuntien osuuteen ja merkitykseen pääkaupunkiseudun taloudessa ja työpaikkojen synnyssä sekä siihen, miksi esimerkiksi kuntien välinen verotulotasaus tai muu alueellinen tulonsiirto on perusteltu ja oikeudenmukainen. Näin voisimme saavuttaa helpommin haluamme yhteisymmärryksen vastakkainasettelun sijaan.

Kirjoituksemme ei ole tieteellinen tutkimus, vaan olemme tilastoaineiston ja käytännön kokemustemme pohjalta loogisen päättelyn kautta arvioineet asioiden keskinäistä riippuvuutta. Tilastoaineiston olemme saaneet pääosin eduskunnan tietopalvelun kautta, mutta mahdollisista virhetulkinnoista vastuu on tietysti kirjoittajien.

Käyttämämme luvut vaihtelevat vuosittain ja ovat 2-3 vuotta vanhoja, joten emme ole laskeneet desimaaleja vaan käytämme noin arvoja. Se ei kuitenkaan vaikuta kokonaiskuvaan ja johtopäätösten oikeasuuntaisuuteen. Emme halua syytellä ketään vaan toivomme, että näkökantamme antaisivat sytykkeitä ravistella nykyisiä mielestämme vinoutuneita olettamuksia.

Toivomuksemme onkin, että jokin tutkimuslaitos tekisi aluemaantieteen ja tilastomatemaattisten menetelmien avulla tieteellisen tutkimuksen Helsingin seudun ja muiden maakuntien keskinäisriippuvuuksista. Se siirtäisi nykyisen mielestämme virheellisiin olettamuksiin perustuvan julkisen keskustelun tosiasioihin. Toivomme, että tässä kirjoituksessa esittämämme näkökannat veisivät jo keskustelua haluamaamme suuntaan.

Helsingissä 29.3.2019

Hannes Manninen ja Tapani Tölli

Tiivistelmä

Helsingin ja maakuntien välistä keskustelua hallitsee vastakkainasettelu. Se on sekä tarpeetonta että hedelmätöntä, sillä niiden välillä on todellisuudessa vahva keskinäisriippuvuus. Helsingin vahva asema ja kasvu perustuvat pääkaupunkiasemaan, joka syntyi historiamme suurimmalla alueellistamisella, kun keisari Aleksanteri I määräsi vuonna 1812 pääkaupungin siirrettäväksi 11 000 asukkaan Turusta pieneen 3 500 asukkaan Helsinkiin.

Turun palon jälkeisenä vuonna 1828 sinne siirrettiin myös Turun Akatemia ja näin syntyi vahva Helsingin yliopisto. Helsinkiin perustettiin myös muita virastoja ja rakennettiin maamme ensimmäiset rautatieyhteydet Hämeenlinnaan sekä Pietariin. Kehittämistyön tuloksena Suomesta tuli pääkaupunkikeskeinen maa. Maantieteemme ja vähäisen asukaslukumme vuoksi sitä voi pitää perusteltuna, mutta siitä syystä pääkaupungin on kannettava vastuuta myös koko maan kehityksestä.

Pääkaupunkiasemasta ja liikenneverkon rakenteesta (maakuntakeskuksista suoraan Helsinkiin) johtuen valtion keskushallinnon ohella myös yksityisten yritysten pääkonttorit ja yritysten keskitetyt tehtävät hoidetaan pääkaupunkiseudulla. Sama koskee kaikkia valtakunnallisia järjestöjä, yhdistyksiä, säätiöitä ja muita yhteisöjä.

Mainittakoon esimerkkeinä tukkukauppa varastoketjuineen, jossa työskentelee 43 000 henkeä, joiden työpaikoista lähes puolet perustuu muiden maakuntien kulutukseen. Sama koskee muitakin varastointi- ja liikennepalveluja. Valtion budjettitalouden työpaikkoja oli 2017 yhteensä 73 566, joista Helsingissä 24 156 eli 32,8 %. Loput ovat pääosin maakunta- ja muissa kaupunkikeskuksissa.

Jos 6 000 asukkaan kunnassa olisi yhtä monta valtion työpaikkaa kuin Helsingissä, niin siellä olisi 226 työpaikkaa. Se olisi useimmissa kunnissa suurin työnantaja. Todellisuudessa meillä on reilusti yli 100 kuntaa, joissa ei ole yhtään valtion työpaikkaa.

Edellä mainituissa valtion luvuissa ei ole yliopistojen henkilöstöä (Helsingin seudulla 7000 henkeä, joka on 42 % koko maan luvusta) eikä muita valtiomisteisiä erillisyhtiöitä kuten YLE, KELA tai Veikkaus jne. Ne mukaan lukien tilastot muuttuisivat vielä paljon helsinkikeskeisemmiksi.

Kansantaloutemme ja erityisesti vientimme perusta nojaa maakuntiin. Teollisuustuotannosta Uudenmaan osuus vain 25 % kun asukkaita on 30 %. Maakuntien yrityksistä pääkaupunkiseutu ottaakin lähes poikkeuksetta ”papin kymmenyksensä”. Voikin perustellusti todeta, että maakuntien myönteinen kehitys heijastuu vahvemmin Helsinkiin kuin päinvastoin.

Verojalanjälki seuraa tietenkin keskittyviä työpaikkoja ja yhteisöveroja. Niitä pääkaupunkiseudulle tuovat pääkonttorit sekä niiden korkeapalkkaiset johtajat. Keskusteluissa väitetään usein, että pääkaupunkiseudun ihmiset elättävät muuta maata. Silloin he unohtavat, että alueita ei veroteta vaan

ihmisiä. Tosiasia on, että pääkaupunkiseudun asukas maksaa samansuuruisesta tulosta vähemmän veroa kuin esimerkiksi lappilainen. Siis miten hän voi elättää lappilaista.

Emme tietenkään esitä työpaikkojen jakamista tasan, mutta kun arviomme mukaan Helsingin seudulla on vähintään 50–60 000 työpaikkaa, joiden olemassaolo perustuu muun maan toimintoihin, katsomme, että mainitut luvut ovat vastaansanomattomia perusteluja alueellisille tulonsiirroille mm. verotulotasaukselle. Se on korvaus pääkaupungin erityisasemasta.

1 Historiamme suurin alueellistaminen – pääkaupungin siirto Helsinkiin

Yhteisymmärryksen taustaksi on tarpeen selvittää, miten Helsingistä tuli pääkaupunki, miten sitä on kehitetty, mihin alueen bruttokansantuote perustuu ja miksi on perusteltua siirtää osa alueen talouden tuotosta muiden alueiden hyväksi esimerkiksi verontasauksen muodossa?

Helsingistä tuli pääkaupunki Suomen historian suurimmalla alueellistamispäätöksellä, kun keisari Aleksanteri I määräsi vuonna 1812 pääkaupungin siirrettäväksi noin 10 000 asukkaan Turusta pieneen noin 3 500 asukkaan Helsinkiin. Perusteluna oli Turun sijainti liian lähellä entistä emämaata (Ruotsia) ja kaupungin asukkaiden ruotsalaismielisyys.

Turun palon jälkeisenä vuonna 1828 keisari Nikolai I päätti Turun Akatemian eli yliopiston siirtämisestä Helsinkiin. Vähitellen sinne siirrettiin sekä perustettiin muitakin virastoja ja laitoksia. Kehittämistoimista huolimatta kesti lähes 30 vuotta ennen kuin Helsingin asukasluku saavutti Turun.

Alueellistamispäätösten ohella Helsingin asemaa vahvistettiin liikenteellisesti rakentamalla Suomen ensimmäinen rautatie Helsinki-Hämeenlinna (1862) sekä rautatieyhteys Helsinki-Pietari (1870). Näin Helsinkiä tuettiin ja rakennettiin Turun ja muun maan kustannuksella.

Alueellistamista kyllä vastustettiin silloinkin. Konseljin puheenjohtaja Carl Eric Mannerheim (asemaltaan vastasi lähinnä pääministeriä) kirjoitti muistelmissaan: ”Pääkaupungin siirtäminen Turusta Helsinkiin oli virhe, johon olivat vaikuttaneet suomalaiset onnenonkijat ja projektimaakarit”. Ei siis mitään uutta auringon alla.

2 Pääkaupunkikeskeinen kehitys jatkuu – työpaikat keskittyvät

Tuolloin aloitettua politiikkaa jatkettiin seuraavat sata vuotta. Se on ymmärrettävää, sillä vähäväkisellä maalla ei ollut tuolloin varaa eikä mahdollisuuksia useampiin suuriin kaupunkeihin. Tästä sekä maantieteellisistä seikoista johtuen syntyi pääkaupunkikeskeinen

liikennejärjestelmä pohjoisesta etelään sekä lännestä ja idästä Helsinkiin. Se on johtanut puolestaan väestön, talouden ja rahavirtojen keskittymiseen pääkaupunkiseudulle.

Suomelle on tärkeää, että meillä on selkeä keskus, pääkaupunki. Sen koon on kuitenkin oltava järjellisessä suhteessa koko maan asukaslukuun. Pääkaupunkiseudun pyrkimys kasvaa lähinnä asukasluvultaan suurten metropolien joukkoon on väärä strategia. Kasvu tapahtuisi silloin liiaksi muun maan kustannuksella ja heikentäisi koko maan menestystä.

Pääkaupunkikeskeisyydestä johtuen lähes kaikki instituutiot, virastot ja laitokset, joita on maassamme vain yksi, on sijoitettu tai sijoittuneet Helsingin seudulle. Sama keskittyminen koskee myös kauppaa, suurten yritysten pääkonttoreita, keskusjärjestöjä ja muita vapaaehtoisia yhteisöjä. Siksi merkittävä osa Helsingin seudun taloudellisesta toiminnasta ja ennen kaikkea työpaikoista perustuu siihen, että siellä hoidetaan muissa maakunnissa sijaitsevien yksiköiden tiettyjä tehtäviä ja asioita. Pääkaupunkiseutu onkin elinkeinorakenteeltaan hyvin palveluvaltainen.

Teollisuustuotanto, joka on kansantaloutemme ja erityisesti vientimme perusta on Helsingin seudulla huomattavasti alle maan keskiarvon. Kansantaloutemme perustana oleva teollisuustuotanto on Helsingin seudulla selvästi alle maan keskiarvon. Koko Uudenmaan osuus on 25 % väestöosuuden ollessa noin 30 %.

Pääkaupunkiseudun tilastoalueongelmien vuoksi otamme muutamia esimerkkejä. Uusimaa – Muu Suomi yritysten työpaikoista.

Toimiala koko maan	Työpaikkoja Uudellamaalla	%-osuus työpaikoista
Varastointi/liikenne	47 000	50
Tukkukauppa	43 000	lähes 60
Rahoitus- ja vakuutus	25 000	noin 60
Posti- ja kuriiritoiminta	6 700	lähes 40
Ilmaliikenne	4 300	yli 90
Vesiliikenne	3 000	yli 40

Taulukko 1. Työpaikat Uudellamaalla ja niiden osuus koko maan vastaavista työpaikoista ko. toimialalla.

Valtion ja muiden julkishallinnollisten työpaikkoja tarkastellaan jäljempänä. Jokainen ymmärtää edellä olevien lukujen valossa, että asukaslukuun 1,5-3-kertaiset osuudet työpaikoista eri toimialoilla eivät johdu Uudenmaan palvelutarpeista vaan pääosin muun maan asukkaiden palvelusta.

Esimerkiksi kaikki suurten kauppaketjujen tukkuvarastot palvelevat koko maata. Muutkin keskusvarastot sijaitsevat pääosin pääkaupunkiseudulla.

Lento- ja laivaliikenteen palvelut ovat suurelta osin koko Suomen käytössä jne. Lisäksi tulevat työpaikkojen kerrannaisvaikutukset,

Varovaisestikin arvioiden yksityisissä yrityksissä on 30 000 – 40 000 työpaikkaa, joiden olemassaolo perustuu muissa maakunnissa toimivien yksiköiden asioiden keskitettyyn hoitoon. Nämä seikat on tiedostettava pääkaupunkiseudulla silloin kun puhutaan alueiden välisestä tulontasauksesta tai aluepolitiikasta.

3 Valtion hallinnon ja muiden valtakunnallisten järjestöjen työpaikoista

On luonnollista, että valtion keskushallinnon työpaikoista valtaosa on pääkaupungissa. Näiden työpaikkojen syntyminen ja säilyminen ei ole kuitenkaan pääkaupungin kunnallispolitiikan tai muun toiminnan ansiota. Se ei johdu myöskään alueen luontaisesta vetovoimasta vaan pääkaupungin asemasta ja roolista.

Valtion budjettitalouden piirissä oli päätoimisia palvelussuhteita vuonna 2017 yhteensä 73 566, joista Helsingissä 24 156 eli 32.8 %. Lisäksi Espoossa ja Vantaalla on yhteensä 4 000 valtion työpaikkaa. Jäljelle jäävistä valtion työpaikoista suurin osa on maakunta- ja suurimmissa kaupunkikeskuksissa. Helsingissä on 37,6 valtion työpaikkaa 1000 asukasta kohden. Suomessa on vastaavasti yli 100 kuntaa, joissa ei ole yhtään valtion työpaikkaa.

Jos 6000 asukkaan kunnassa olisi valtion budjettitalouden piirissä olevia työpaikkoja samassa suhteessa kuin Helsingissä, niitä olisi 226. Tällöin valtio kilpailisi paikkakunnan suurimman työnantajan asemasta. Nämä työpaikat rahoitetaan valtion budjetista "valtion saamalla verotuloilla, joista puolestaan pääosa on välillisiä veroja, joita kaikki maksavat.

Edellä oleviin lukuihin eivät sisälly valtion liikelaitosten, valtio-omisteisten yhtiöiden työpaikat eivätkä yliopistojen työntekijät. Maamme yliopistoissa on yli 17 000 työntekijää, josta Uudenmaan osuus on yli 7000 eli 42 %. Se on huomattavasti yli asukaslukuosuuden.

Esimerkkeinä julkisista tai puolijulkisista työpaikoista mainittakoon Kela (6200 työntekijää), YLE (yli 3000 työntekijää), Veikkaus Oy (noin 2000 työntekijää), Suomen Pankki (noin 350), eduskunta (yli 500), senaattikiinteistöt (339) jne. Näissä yhteisöissä Uudenmaan osuus on väestöosuutta suurempi.

Oman lukunsa muodostavat erilaiset järjestöt, liitot ja yhdistykset, joiden päätoimipaikka on lähtökohtaisesti Helsingissä. Näistä merkittävimpiä esimerkkejä ovat Suomen Kuntaliitto, elinkeinoelämän järjestöt, työmarkkinajärjestöt ja monet muut etujärjestöt. Niiden toiminnan

rahoittamiseksi kerättävät jäsenmaksut tulevat valtaosaltaan muualta Suomesta, mutta pääosa järjestöjen palveluksessa olevan henkilöstön maksamasta verotuloista keskittyy pääkaupunkiseudulle.

Erilaisiin harrastuksiin, sairauksiin, koulutukseen, edunvalvontaan, urheiluun, hyväntekeväisyyteen, koulutukseen, tieteeseen ym. liittyvien yhdistysten, liittojen ja säätiöiden päätoimipaikka on pääsääntöisesti perustelluista syistä Helsingissä riippumatta kaupungin kunnallispoliittisista päätöksistä.

Monien järjestöjen tulot koostuvat jäsenmaksuista ja valtion antamasta avustuksesta. Näiden työpaikat eivät ole syntyneet kaupungin elinkeinopoliittisten toimien vuoksi vaan eri puolilta maata tulevista tarpeista. Voi sanoa, että nykyisin lähes kaikkien valtakunnallisten järjestöjen jäsenmaksut kerätään keskitetysti.

Valtion ja muiden valtakunnallisten yhteisöjen palveluksessa olevien maksamat kunnallisverot ovat merkittävä verotulo pääkaupungille ja ne kattavat keskeisen osan sen maksamasta verotulojen tasauksesta. Jos mukaan otettaisiin valtion liikelaitokset, olisi tilanne vielä selkeämpi.

4 Säteileekö Helsinki maakuntiin vai päinvastoin?

Pääkaupunkiseudun kehitystä perustellaan jatkuvasti väittämällä, että alueen menestys säteilee koko maahan. Käsitksemme mukaan väite on suurelta osin harhaa. Pääkaupunkiseudun ja muidenkin maakuntakeskusten menestys säteilee oikeastaan lähinnä omalle työssäkäyntialueelle.

Sen sijaan suurin osa maakuntien kasvavista yrityksistä joutuu hakemaan laajempia markkinoita maakuntakeskuksensa jälkeen pääkaupunkiseudulta ainakin myyntikonttorin muodossa. Useimmiten se joutuu menemään myös vientimarkkinoille pääkaupunkiseudun kautta. Todettakoon esimerkkinä, että Äänekosken biotehtaan investointi edellytti usean hehtaarin varastohallin rakentamista Vuosaaren satamaan ja sai varmaan aikaan muitakin työpaikkoja Helsinkiin.

Pääkaupunkikeskeinen rakenne määrittää edellä olevan mekanismin, jonka mukaan Helsingin seutu ottaa ”oman papin kymmenyksensä” suuresta osasta maakuntien kehitystä. Siksi väite pitäisikin muuttaa niin, että maakuntien kehitys säteilee pääkaupunkiseudulle. Kuvaamamme mekanismi on tosiasia, jota ei voi merkittävästi muuttaa. Eikä se ole välttämätöntäkään, jos tämä keskinäisriippuvaisuus ymmärretään oikein. Se yhdessä työpaikkojen keskittymismekanismiin

kanssa on vastaansanomaton peruste verotulotasaukselle ja aluepoliittisille tulonsiirroille. Sama mekanismi toimii pääpiirteissään suurten maakuntakeskusten ja niitä ympäröivien alueiden välillä.

5 Verojalanjäljestä

Keskuskauppakamari ja Helsingin kauppakamari ovat teettäneet selvityksiä myös yritysten alueellisista verojalanjäljistä. On selvää, että veronjalanjälki seuraa työpaikkojen keskittymisen ja yritysten kotipaikkojen jalanjälkiä. Useimpien valtakunnallisten yritysten kotipaikka on Helsingin seudulla, jonka vuoksi ne ovat samalla hyviä yhteisöveronmaksajia.

Yhteisöverojen osalta todettakoon, että esimerkiksi Metsähallitus on ollut useana vuonna Vantaan, UPM-Kymmene Oyj, Metsä Fibre Oy, Valio Oy ja OP Vakuutus Helsingin sekä Lähi-Tapiola Espoon suurimpia yhteisöveronmaksajia, vaikka niiden tuotot ovat lähes kokonaan kerätty muista maakunnista.

Kun yhteisövero jaetaan toimipaikkojen työntekijöiden määrän suhteessa, niin pääkonttorin sijaintipaikkakunta hyötyy myös työntekijöiden ansiotuloverotuksen kautta, koska johdon palkat ovat 3 -10-kertaiset työntekijöiden keskipalkkaan verrattuna. Näistä syistä sekä työpaikkojen keskittämisen vuoksi on päivänselvää, että verotettava tulo asukasta kohti on pääkaupunkiseudulla huomattavasti keskimääräistä korkeampi. Korkeammat tulot johtuvat enemmän edellä kuvatuista yhteiskunnan luomista olosuhteista eikä asioiden hoidon viisaudesta kuten usein pyritään väittämään.

Keskeisin syy nykytilanteeseen on Helsingin pääkaupunkiasema ja maamme infrastruktuuri, joka on rakennettu pääkaupunkikeskeiseksi. Pääosin ratkaisu on myös perusteltu, mutta alueella asuvien ihmisten on ymmärrettävä, että merkittävällä osalla on työpaikka pääkaupunkiseudulla muun maan ansiosta. Tämän erityisaseman korvaamiseksi verotulotasaukset ovat perusteltuja.

On myös huomattava, että verotulotasaus käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaamiseen heikomman verotulopohjan omaavien kuntien asukkaille. Näin se toteuttaa perustuslain edellyttämää tasa-arvoa ja oikeutta riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä kykyjensä edellyttämään koulutukseen.

Merkittävä osa verotulotasauksesta palaa takaisin pääkaupunkiseudulle, kun terveet ja koulutetut nuoret muuttavat sinne töihin. Esimerkiksi toisen asteen koulutuksen saaneen nuoren koulutukseen yhteiskunta (valtio ja kunta) on "sijoittanut" noin 100 000 euroa. Sen lisäksi tulevat sosiaali-, terveys-, liikunta, nuoriso, kirjasto-, kulttuuri ym. palvelujen kustannukset.

Muistutettakoon myös pääkaupunkiseudun lähiörakentamisesta 1960-70 luvuilla, jotka rahoitettiin merkittävältä osin maaseutupankkien toimesta. Sinne siirtyivät sisaruslainat ja perinnöt maatilojen sukupolvenvaihdoksen yhteydessä. Se oli tuolloin merkittävä tulonsiirto pääkaupunkiseudulle. Sen merkitys on vielä korostunut, kun pääkaupunkiseutujen kiinteistöjen arvot ovat nousseet ja maaseudulla laskeneet, joillakin alueilla jopa romahtaneet.

6 Voiko helsinkiläinen elättää lappilaista?

Kysymystä arvioitaessa on muistettava perusasiat. Kansalaiset maksavat ansio-, yle- ja pääomaveroa sekä tasasuuruisia välillisiä veroja (arvonlisä, polttoaine-, sähkö-, alkoholi-, tupakka- ym). Yritykset maksavat yhteisö- ja muut veronsa. Alueet eivät maksa veroja vaan yksityiset kansalaiset, yritykset ja muut yhteisöt.

Kansalaisten maksamat välittömät verot muodostuvat kunnallis-, valtio-, yle- ja pääomaveroista. Välilliset verot ovat kaikille tasasuuruisia kulutuksen mukaan maksettavia. Alueiden välisissä vertailuissa käytetään hyvin usein vain menoja ja maksettuja valtion tuloveroja. Valtion tuloverotuksen osuus on kuitenkin vajaat 10 mrd euroa, joka on esimerkiksi vain puolet arvonlisäveron tuotosta. Vertailussa unohdetaan tällöin, että hyvinvointimme valtion osuus rahoitetaan monilta osin tasasuuruilla välillisillä ns. kulutusveroilla, joihin myös kaikkein pienituloisimmat osallistuvat tasaveron muodossa.

Helsinkiläinen maksaa vuonna 2019 kunnallisveroa 18 % kunnallisveron alaisista tuloistaan ja Sallan kunnassa asuva lappilainen vastaavasti 20,50 %. Valtion veroasteikko on molemmille sama, samoin yle-vero ja sotu-maksut sekä välilliset verot.

Näin ollen 30 000 euroa kunnallisverotettavaa tuloa ansaitseva helsinkiläinen maksaa veroja 750 euroa vuodessa vähemmän kuin sallalainen. Emme ymmärrä, miten helsinkiläinen voi sanoa sallalaiselle, että minä elätän Sinua, koska hän maksaa samasta tulosta vähemmän veroa. Emme usko, että kukaan sanookaan, jos perehtyy tarkemmin asiaan.

7 Pääkaupunkiseudun eduista ja vastuusta

Maamme tarvitsee kiistatta menestyvän pääkaupunkiseudun, joka on väestömäärältään oikeassa suhteessa koko maahan ja tuntee vastuuta koko maan kehityksestä ja tulevaisuudesta. Kuten edellä on selvitetty, pääkaupunkiseudun työpaikkojen määrä ja verojalanjälki ovat huomattavasti enemmän riippuvaisia muiden maakuntien kehityksestä kuin yleisesti oletetaan.

Kansantalouden ja erityisesti vientimme kivijalka nojaa selvästi enemmän muihin maakuntiin kuin Uudellemaalle. Siksi maamme tarvitsee kiistatta menestyvät maakunnat uusine työpaikkoineen. Alueellistamisella ja nykyisellä aluepolitiikalla ei ole saavutettu riittävästi asetettuja tavoitteita.

Teknologian kehityksen myötä alueellistamisessa onkin viisasta siirtää painopistettä enemmän tehtävien siirtoon. Siinä on paljon mahdollisuuksia, joilla voidaan purkaa pääkaupunkiseudun liiallisia paineita, jotka ilmenevät asumisen hinnan nopeana nousuna ja alueiden palvelujen jälkeenjääneisyytenä.

Koko Suomen kehittäminen toteutuukin parhaiten luopumalla vastakkainasettelusta ja hakemalla ratkaisuja yhteisymmärryksessä toisiaan tukien.

Kunnallisan kehittämissäitiön Julkaisut- sarjassa ovat ilmestyneet

1 Sami Borg & Sari Pikkala
KUNTAVALITRENDIT (2017)

2 Toim. Soile Pohjonen & Marika Noso
KANSALAINEN KESKIÖN! NÄKÖKULMIA SOTE-UUDISTUKSEEN (2017)

3 Markku Lehto
MIKSI HANKE EI ONNISTUNUT – VAI ONNISTUIKO SE? (2017)

4 Tapio Häyhtiö
OSALLISUUTTA SOTE-PALVELUIHIN PALVELUMUOTOILEIMALLA? (2017)

5 Veera Värtinen
TUTKIJAT JA SOSIAALISEN MEDIAN KÄYTTÖ (2017)

6 Esko Hussi, Esa Mäkinen & Erkki Vauramo
IKÄÄNTYVÄ VÄESTÖ JA TOIMINTAKYVYN YLLÄPITO (2017)

7 Matti Wiberg (toim.)
FAKTAT JA POLITIIKKA (2017)

8 Antti Mykkänen
VALTUUTETTUIJEN ILMAPUNTARI 2017- KUNNAT, MAAKUNNAT JA
YHTEISTYÖ (2017)

9 Sanna Laulainen, Helena Taskinen, Jere Rajaniemi, Erja Rappe, Päivi Topo &
Sari Rissanen
KUMPPANUUDELLA KUNTOON–KUNTIEN JA JÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖ
IÄKKÄIDEN TERVEYDEN EDISTÄMISESSÄ (2017)

10 Auli Valli-Lintu
SOTE- JA KUNTARAKENTEEN PITKÄ KUJANJUOKSU (2017)

11 Esa Ahonen, Maire Ahopelto, Matti Heikkinen, Marjo Huovinen-Tervo &
Eeva Mäntymäki
NÄIN TEHDÄÄN SAUMATON SOTE -KAINUUN HILJAINEN TIETO 2003–2017
(2017)

12 Anneli Hujala & Johanna Lammintakanen
PALJON SOTE-PALVELUJA TARVITSEVAT IHMISET KESKIÖN (2018)

- 13 Anita Kangas
AKTIIVISET OSALLISTUJAT – KUNTALAISET KULTTUURI- JA
LIIKUNTAPALVELUJEN KEHITTÄJINÄ (2018)
- 14 Juha Talvitie
100 VUOTTA KAAVOITUSTA – MUUTTUVA MAANKÄYTTÖ (2018)
- 15 Erkki Vauramo, Seppo Ranta, Jonna Taegen & Ira Verma
SOTE-PALVELUT MUUTTUVAT UUDISTUKSESTA HUOLIMATTA-
KONSORTION TYÖN TULOKSET 2015–2017 JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET
(2018)
- 16 Kaija Saranto, Eija Kivekäs, Sari Palojoki, Ulla-Mari Kinnunen, Olli Sjöblom
& Reima Suomi
TIEDONKULUN VAIKUTUS SOTE-PALVELUJEN MAINEESEEN (2018)
- 17 Jasmin Penttinen
ARVIO KUNTIEN KOTISIVUISTA (2018)
- 18 Tomi Venho
KABINETIN PUOLELLA
SÄÄTIÖT JA PUOLUERAHOITUS SUOMESSA (2018)
- 19 Niina Laine, Paula Timonen, Anne Halmetoja, Suvi Hakoinen, Heini Kari &
Hanna Kortejärvi
HOIVAYKSIKÖISSÄ LÄÄKEHUOLLON JA -HOIDON PITÄISI OLLA
JOUKKUEPELIÄ (2018)
- 20 Roosa Talvitie, Hannu Rantanen & Eeva Hämäläinen
KUNNAN ROOLI TURVALLISUUDESSA KOROSTUU (2018)
- 21 Raitio Katja, Sevón Eija & Rönkä Anna
DIGITAALINEN OPPIMISPELI VAUVAPOLKU: VANHEMMUUTEEN
VALMISTAUTUMISTA PELILLISEN OPPIMISEN KEINAIN (2019)
- 22 Hannes Manninen & Tapani Tölli
HELSINKI VS. MUU SUOMI – VASTAKKAINASETTELUSTA
YHTEISYMMÄRRYKSEEN (2019)

JULKAISU

Hannes Manninen ja Tapani Tölli
**HELSINKI VS. MUU SUOMI –
VASTAKKAINASETTELUSTA
YHTEISYMMÄRRYKSEEN**

Miten pääkaupunkikeskeinen Suomi syntyi ja kehittyi? Millainen on maakuntien ja pääkaupunkiseudun kasvun, työpaikkojen ja verotulojen keskinäisriippuvuus? Millaisia ovat alueiden väliset tulonsiirrot? Ovatko ne oikeudenmukaisia?

”Helsinki vs. muu Suomi – vastakkainasettelusta yhteisymmärrykseen” -julkaisun kirjoittajat **Hannes Manninen** ja **Tapani Tölli** ovat kumpikin toimineet kuntajohtajana, kansanedustajana sekä kuntaministerinä.